

L'AULA GARCÍA-NIETO DE CCOO, UNA EINA IMPRESCINDIBLE PER SOMIAR UN FUTUR EN CLAU D'UTOPIA

Josep M. Romero Velarde

Secretari general de CCOO del Baix Llobregat, Alt Penedès, Anoia i Garraf

Aquest llibre és un recull de reflexions i visions, un manual de referència, una eina de consulta al voltant de temàtiques, àmbits i disciplines sobre les quals va reflexionar, estudiar i escriure el nostre estimat Joan N. García-Nieto. Estem molt contents i orgullosos del resultat, ja que és la culminació de mesos de treball, de planificació, contactes i lectures, i, sobretot, de la col·laboració entusiasta i desinteressada de moltes persones que s'hi han volgut implicar; és una obra que recupera, actualitza i interpreta, des del present, el pensament d'una de les figures més rellevants del Baix Llobregat. També és un deute que teníem fa temps, necessari i útil, en un context actual travessat per grans i accelerats canvis socials, econòmics i culturals, i per la irrupció d'unes transicions tecnològiques, digitals, demogràfiques, energètiques i ecològiques que estan trasbalsant la nostra societat, i de les quals no sortirem indemnes.

Joan Nepomuceno García-Nieto (1929-1994), "Nepo" per al seu cercle més íntim, va ser una persona que va saber integrar valors i característiques que el convertiren en un gran referent. Va saber combinar el pensament en profunditat, la capacitat de divulgació (escriure, parlar, estimular a pensar, formar), l'anàlisi amb rigor en un món canviant i la mirada interpretativa a favor dels més vulnerables de la societat; i va saber trobar sentit a la vida des del compromís polític, sindical, veïnal i cristià, compromís amb el qual es va implicar activament en l'acció col·lectiva com a mètode per canviar un món injust.

Per a les CCOO del Baix Llobregat, editar aquest llibre era una necessitat. Un projecte pensat i llargament desitjat que finalment veu la llum. Una fita important per a nosaltres perquè, més enllà de recordar la dimensió social, intel·lectual i de compromís social de García-Nieto, incorpora un consens inqüestionable (m'atreveixo a asseverar que, juntament amb Antonio García o Isabel Aunió, "La Negra", són les personalitats més reconegudes de les etapes fundacionals del sindicat) i al llarg dels anys ha esdevingut una figura de prestigi que ha transcendit.

Joan N. García-Nieto fou una persona molt compromesa amb el sindicalisme confederal i de classe. Fou el nostre primer responsable de formació i impulsor de l'àrea de formació i de l'Escola 1r de Maig de CCOO del Baix Llobregat, i amb aquestes credencials vam decidir, l'any 2004, crear —i posar-li el seu nom— l'Aula García-Nieto. La vam configurar com un espai de reforç ideològic, un àmbit per organitzar activitats formatives, culturals i de sensibilització. Un espai per projectar valors com la defensa de la igualtat d'oportunitats, el pensament crític, la convivència intercultural, la solidaritat, l'equilibri territorial, el desenvolupament sostenible o la cohesió social, amb l'objectiu que es pogués relacionar de forma unitària amb altres espais existents a la comarca i alhora que donés veu al pensament de diferents autors i autores baixllobregatines. En aquest sentit, vam impulsar el Premi Cohesió Social i Compromís Cívic, que incentivava el suport a la recerca i al pensament crític, des de l'aposta per treballs i reflexions de qualitat, arrelats a problemàtiques socials, laborals, econòmiques, mediambientals, sociològiques, polítiques, culturals i científiques del Baix Llobregat. Vam aconseguir organitzar-ne tres edicions de caràcter bianual i publicar les obres destacades a la col·lecció Comarca Activa. Darrerament, l'Aula García-Nieto ha experimentat un notable impuls de la seva activitat. Hem creat el Club de Lectura COCOS, hem presentat llibres, còmics, hem promogut exposicions, sortides i excursions culturals vinculades a posar de relleu la nostra memòria democràtica i s'ha convertit

en una extensió dels objectius i activitats de la Fundació Cipriano García de CCOO de Catalunya a la nostra comarca. També volem que contribueixi a construir hegemonies, a disputar la batalla cultural per situar el treball digne, les condicions materials de vida i la democràcia econòmica com a grans preocupacions socials i polítiques de la nostra societat, i a vertebrar els valors de la igualtat, la solidaritat i la justícia social de manera àmplia en la societat.

L'any 2019, en el 25è aniversari de la desaparició de García-Nieto, vam participar en un acte organitzat per la Fundació Utopia a la Biblioteca de Sant Ildefons, ubicada a la plaça Carles Navales de Cornellà, i el 7 d'octubre de 2019, diada mundial del Treball Digne, CCOO i la seva família política (PSUC-ICV) també vam organitzar un acte a la seu del sindicat, per realçar la seva figura i la vigència de les seves idees. Recordo el vídeo projectat per a l'ocasió, que anava adreçat a les persones més joves que no el van poder conèixer, en què algunes de les intervencions apostaven per continuar construint ciutadania crítica i assenyalaven la necessitat de dibuixar un futur més verd, cívic, humà i solidari amb les persones i col·lectius més vulnerables. Conservar i promoure la memòria de fets històrics i de les persones que els van protagonitzar ha de continuar sent una altra gran prioritat de la nostra organització. Ens ajuda a dignificar etapes històriques dures, difícils i contradictòries. Entendre la memòria de forma no unívoca, perquè sabem que s'acaba escrivint en funció d'interessos de part i és fonamental transmetre a les noves generacions que els drets i les llibertats democràtiques actuals no van ser una concessió dels poderosos. Foren una conquesta de la classe treballadora i de les classes populars, aconseguides amb durs sacrificis, arribant a acords que han permès un període d'estabilitat positiu que no exigeix d'urgents i necessàries actualitzacions permanents.

Aquest llibre també vol agrair i es reclama continuador de la tasca que va fer durant molts anys la Fundació Utopia - Joan N. García-Nieto, Estudis Socials del Baix Llobregat, creada l'any 1990 a iniciativa dels sindicats CCOO i UGT i dels ajuntaments de Cornellà i Sant Feliu de Llobregat i del Centre d'Estudis Comarcals (CEC-BLL). En Joan N. García-Nieto en fou el primer president i va ser dissolta oficialment el 10 de febrer de 2022. Entre altres coses va impulsar l'Arxiu de Fonts Orals del moviment obrer, amb una important aportació mai prou reconeguda de Mari Carmen García-Nieto, la seva germana, la qual va incorporar i visibilitzar el paper de les dones en una realitat del moment masculinitzada de manera aclaparadora. Tot l'arxiu documental i el patrimoni romanent de la Fundació han quedat dipositats a l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat i una part més petita, a l'Associació Botiga Solidària de Cornellà de Llobregat.

Vull destacar la predisposició positiva, la il·lusió i les ganes de contribuir que ens van transmetre totes les persones amb les quals vam contactar i que finalment van acceptar la nostra invitació a participar en aquest llibre. També als que la van declinar per impossibilitat de conciliació amb altres tasques i responsabilitats. La vintena d'autors i autores han estat seleccionats per cobrir els diferents espais de trajectòria vital, laboral, de militància o de disciplines que va estudiar García-Nieto. Va ser una invitació no exempta de dificultats, perquè els demanàvem analitzar un text original en clau d'actualitat, fent un esforç per descriure la realitat actual del fenomen que incorporés aquelles variables rellevants que el defineixen avui, des d'una mirada compromesa amb la transformació social. I constatem el valor rellevant dels textos publicats perquè aconsegueixen preservar la mirada i la perspectiva, tot fent un exercici revisionista de preocupacions, concretant i, fins i tot, incorporant en alguns casos la hipòtesi de si avui ho escriuria, de quina forma i quins continguts hi inclouria. Crec honestament que estem davant d'un exercici suggeridor, atractiu i útil per a persones compromeses d'avui, escrit amb un llenguatge planer, divulgatiu i d'una extensió raonable.

Moltes gràcies a Pepe Fernández, Xavier Godàs, Gabriela Poblet, Margi Gual, Conxita Sánchez, Toni Mora, Marc Andreu, Liliana Reyes, Javier Pacheco, Xavier Orteu, Carlos Obeso, Cristina Rodríguez, Claudio Carmona, Silvia Fernández, Vicente Salas, Óscar Rando, Josep M. Rambla i Raimon Ribera per l'esforç, per haver-ho aconseguit amb escreix i per nodrir-nos de reflexions de qualitat i profunditat sobre algunes de les temàti-

ques destacades en l'obra del Nepo: pobresa, desigualtats, exclusió, injustícies socials, migracions, societats diverses, protecció social, classe obrera, treball digne, drets laborals, sindicalisme, atur, joves, emancipació, política, esquerra, teixit associatiu, empreses, transició digital i ecològica, economia social i solidària, cristianisme, fe o utopia.

Gràcies a Jaume Funes, per la seva dedicació minuciosa i compromesa; per posar el seu temps, prestigi i coneixements per coordinar aquesta obra. Gràcies a Jordi Flores perquè ens ha cedit desinteressadament gran part de les fotografies que acompanyen aquests textos, d'una qualitat i sensibilitat excepcionals. Sense l'aportació d'aquest material aquest projecte no seria el mateix. El Jordi ens permet gaudir de la seva obra, de la seva mirada social i humana i ens compromet a denunciar i a cridar contra les injustícies amb les quals convivim quotidianament. A Benigno Martínez, per estar sempre predisposat a col·laborar en projectes que posin de relleu la persona i l'obra de la figura que, de ben segur, més l'ha influenciat en la seva vida. A Catalunya en Comú del Baix Llobregat, formació política hereva de la militància del Joan, per haver-s'hi implicat i per la seva activa predisposició en totes les iniciatives que vagin en la direcció de reivindicar la vigència i els valors del pensament del que fou un militant destacat d'aquest espai polític. Gràcies a l'Ajuntament de Cornellà i en concret al seu alcalde, Antonio Balmón, per explicar-nos la petjada profunda i el record que va deixar a la seva ciutat i com va influir en una generació de joves amb ànsies de coneixement i llibertat.

Moltes gràcies a la Companyia de Jesús, delegació de Jesuïtes de Catalunya i a la família García-Nieto, per la seva col·laboració entusiasta. Els primers, a través de Josep M. Rambla, per transmetre'ns la seva vivència "profundíssima" de Jesús, compatible amb la tensió utòpica, l'opció pels pobres i la confiança en el futur; i a la seva família, a través de Joan N. García-Nieto Portabella, per acostar-nos a la seva dimensió més desconeguda, com és el vincle i la relació amb la seva família. I per últim, un reconeixement i un agraïment enorme i sincer a l'equip humà del Centre d'Estudis del Baix Llobregat (CECBLL), per la seva implicació activa, la disponibilitat entusiasta des dels inicis del projecte i pel suport experimentat en la producció editorial i la qualitat del text que teniu a les mans.

Acabo reiterant el compromís de les CCOO del Baix Llobregat de continuar mimant, cuidant i posant l'Aula García-Nieto com un espai necessari i rellevant del nostre projecte. Sabem que la complexitat creixent del conflicte capital-treball ens obliga a adaptar permanentment les nostres formes de treballar i organitzar-nos, reforçar la nostra dimensió sociopolítica per afrontar la nostra realitat immediata. Som conscients que per continuar sent un agent socioeconòmic influent, un contrapès democràtic i una trinxera de confrontació als valors de l'autoritarisme, l'individualisme i la negació climàtica, necessitem dimensionar espais que projectin el que som, que apostin per la formació, la cultura, l'empoderament i la consciència crítica de les persones treballadores. Hem de saber llegir i interpretar encertadament el paper que han de jugar les esquerres i el sindicalisme en la societat, per precisar un nou contracte social del segle XXI que incorpori un protagonisme i un compromís renovat, en el qual l'ocupació digna, la protecció social i els serveis públics donin certesa en aquest món inestable i en canvi accelerat. I alhora incorpori la formació permanent al llarg de la vida i estratègies que garanteixin cures dignes i igualitàries en les nostres societats envellides i amb taxes de natalitat baixes.

El nostre projecte ha de seguir vinculat a la cultura com a motor transformador, perquè, tal com van escriure el mateix García-Nieto i Francesc Castellana al pròleg de l'estudi *Sindicalismo y Cultura. Ocio y valores de los trabajadores de Siemens de Cornellà*, d'Eulàlia Solé, l'any 1986, «la recuperación de la sensibilidad cultural va más allá de la fábrica. La respuesta de la izquierda a la crisis pasa, necesaria e inevitablemente, por el reto cultural. La emancipación de los trabajadores será, también, cultural o no será».

Llarga vida a l'Aula García-Nieto, una eina imprescindible per fomentar l'esperit crític amb utopies quotidianes de la voluntat i per somiar futurs d'esperança, solidaritat i igualtat.